

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 082
Бањалука, 08.4.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као председника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице М.Х. из П., коју заступа пуномоћник П.Р., адвокат из Б., против туженог Ж. а.д. П., кога заступа пуномоћник Р.С., адвокат из П., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бањалуци број 011-0-Ж-06-000 130 од 28.8.2007. године, на сједници одржаној 08.4.2009. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, укида се пресуда Окружног суда у Бањалуци број 011-0-Ж-06-000 130 од 28.8.2007. године у дијелу у којем је жалба туженог одбијена и првостепена пресуда потврђена (став 3 изреке) и у том дијелу предмет враћа истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Приједору број Рс-170/04 од 02.11.2005. године дјелимично је усвојен тужбени захтјев тужитељице тако што су поништени као незаконити рјешење туженог о отказу уговора о раду тужитељице број 01-136/04 од 01.7.2004. године и одлука Управног одбора туженог број 03-267 од 15.9.2004. године, и тужени обавезан да тужитељицу врати на рад у складу са њеном стручном спремом и могућностима туженог. Одбијен је као неоснован тужбени захтјев тужитељице којим је тражила накнаду штете на име изгубљене зараде за период од 01.7.2004. до закључења главне расправе у износу од по 140 КМ мјесечно са припадајућим каматама.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањалуци број 011-0-Ж-06-000 130 од 28.8.2007. године, жалба тужитељице изјављена по пуномоћнику је уважена, првостепена пресуда у одбијајућем дијелу укинута и у том дијелу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење. Жалба тужитељице изјављена лично је одбачена као неблаговремена, а жалба туженог је одбијена као неоснована и првостепена пресуда у досуђујућем дијелу потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом позивајући се на одредбе члана 237. стави 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07, у даљем тексту: ЗПП), тужени побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене

материјалног права и предлаже да се оспорена пресуда у досуђујућем дијелу укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужитељица није одговорила на ревизију туженог.

Ревизија је дозвољена и основана.

У овој парници тужитељица је поставила више тужбених захтјева против туженог који се заснивају на истом чињеничном и правном основу па се вриједност спора одређује према одредби члана 318. став 1. ЗПП, а не само према збиру накнада изгубљене зараде за тражени период у смислу члана 317. ЗПП. Како се захтјев за поништење рјешења о отказу уговора о раду и захтјев за реинтеграцију тужитељице у радни однос не односе на новчани износ, а тужитељица у тужби није означила вриједност предмета спора наводећи да је неодредива (члан 316. став 1. ЗПП), те да ни на припремном рочишту рјешењем првостепеног суда није одређена вриједност предмета спора у смислу члана 321. ЗПП, овај суд налази да је ревизија туженог у овој правној ствари дозвољена.

Из стања списка предмета произлази да је тужитељица била запослена код туженог на неодређено вријеме на радном мјесту материјалног књиговође и да има средњу стручну спрему економског техничара. Рјешењем туженог од 01.7.2004. године, које је предмет побијања у овој парници, тужитељици је отказан уговор о раду број 454/МК од 31.5.2002. године и понуђено закључивање новог уговора о раду под измијењеним условима, а у случају незакључивања новог уговора утврђено право на отказни рок у трајању од 3 мјесеца и право на отпремнину, све због укидања радног мјеста на коме је радила, односно смањења броја извршилаца на пословима које је обављала.

У поступку је утврђено да је Управни одбор туженог на сједници одржаној 25.02.2004. године (одлука носи датум 29.3.2004. године) дао сагласност на нову систематизацију радних мјеста која ће се примјењивати од 01.7.2004. године. Наведеном систематизацијом је предвиђено смањење броја радника са 154 на 104, томе је претходило доношење Програма рјешавања вишка запослених под бројем 01-106-01/04 од 16.02.2004. године, а мјере за избегавање отказивања уговора о раду и поступање са радницима који су утврђени као вишак предвиђени су одредбама члана 4. и 5. тог акта. Управни одбор туженог донио је и Одлуку о условима за утврђивање вишка радника и правима радника у случају отказа под бројем 01-106/04 од 29.3.2004. године, која, поред осталог, у чалновима 4. до 8. садржи одредбе о поступку и критеријуму за утврђивање вишка радника. Дана 05.4.2004. године Синдикална организација туженог дала је свој став и мишљење у погледу вишка радника.

Налазећи да је provedеним доказима утврђено да је тужитељица била на боловању непрекидно од 13.10.2003. године до 30.9.2004. године и у том периоду била привремено неспособна за рад, првостепени суд је закључио да је рјешење о отказу уговора о раду тужитељици у супротности са одредбом члана 18. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 38/00 до 55/07, у даљем тексту: ЗР), па је оспорене одлуке као незаконите поништио и туженог обавезао да тужитељицу врати на рад. Како тужитељица није пружила доказе о висини

накнаде изгубљене зараде, првостепени суд је примјеном одредбе члана 126. ЗПП овај тужбени захтјев тужитељице одбио.

Одлучујући о жалбама парничних странака другостепени суд је жалбу тужитељице коју је изјавила лично одбацио као неблаговремену, а њену жалбу изјављену путем пуномоћника уважио и првостепену пресуду у одбијајућем дијелу укинуо.

Испитујући законитост првостепене пресуде у досуђујућем дијелу по жалби туженог, другостепени суд је нашао да је погрешан закључак првостепеног суда у погледу могућности отказа уговора о раду за вријеме оправданих одсуства радника са посла као и привремене спријечености за рад у смислу члана 18. став 1. ЗР, јер да је овом одредбом само одређено да се у тим случајевима уговор о раду не прекида. Одредбом члана 80. ЗР дефинисана је немогућност отказа уговора о раду због привремене спријечености за рад радника који је повријеђен на послу или је оболио од професионалне болести. Како је тужитељица била способна за рад са 01.10.2004. године, а радни однос јој је престао 11.11.2004. године, другостепени суд сматра да је погрешан закључак првостепеног суда да је тужитељици отказан уговор о раду за вријеме трајања боловања. Међутим, уважавајући утврђено чињенично стање у првостепеном поступку о разлозима смањења броја радника, оцјењујући законитост оспорене одлуке са аспекта одредаба члана 113. став у вези са чланом 124. и 125. ЗР, другостепени суд је закључио да тужени није утврдио на којим радним мјестима у радним јединицама и осталим организационим дијеловима туженог има вишка запослених и које квалификационе структуре, што је био дужан учинити, па тек затим примјенити критерије за утврђивање вишка радника, а који морају бити мјерљиви, х да би се знало колико радника на појединим радним мјестима у појединим радним јединицама је вишак и који су то радници. Пошто је тужени утврдио само укупан број и квалификацију радника који су вишак, а након тога од задржаних радника извршио распоред на радна мјеста утврђена актом о систематизацији, произлази да је по схватању другостепеног суда, одлука туженог о отказу уговора о раду незаконита. Из ових разлога је другостепени суд жалбу туженог одбио и у одбијајућем дијелу првостепену пресуду потврдио.

По оцјени овог суда правилно је закључио другостепени суд да је погрешна правна оцјена првостепеног суда да је оспорено рјешење о отказу уговора о раду тужитељици у супротности са чланом 18. став 1. ЗР, а да, према утврђеном чињеничном стању, не стоје ни разлози из члана 80. ЗР због којих би оспорено рјешење било незаконито.

Међутим, правни закључак другостепеног суда да је тужени био дужан утврдити вишак запослених за свако радно мјесто у радним јединицама и осталим организационим дијеловима, па тек тада, примјеном критерија одлучити који су то радници вишак за чијим радом је престала потреба, јесте прихавтљиво у случају кад је из економских, организационих и технолошких разлога укинуто само једно радно мјесто или евентуално само поједина радна мјеста или на њима смањен број извршилаца. У конкретном случају ради се о отказу уговора о раду великом броју радника због реорганизације туженог, па се управо због тога треба узети у обзир друштво као радна цјелина. Зато је за

разрјешење овог спора битно да ли су на тужитељицу примјерени основни критеријуми за утврђивање вишка радника који чине саставни дио Одлуке туженог о условима за утврђивање вишка радника и правима радника у случају отказа од 29.3.2004. године, што су због погрешне примјене материјалног права нижестепени судови пропустили утврдити.

Из ових разлога је на основу члана 250. став 2. ЗПП ревизија туженог уважена, другостепена пресуда у побијаном дијелу укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Одлука другостепеног суда у дијелу у којем је укинута првостепена пресуда има карактер рјешења којим се поступак правоснажно не завршава. Против таквог рјешења ревизија није дозвољена, јер не испуњава услове из члана 254. став 1. ЗПП из ког разлога овај суд није разматрао наводе ревидента који се односе на укидајући дио другостепене одлуке.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић